

Vejledning om adfærdskodekser

Juni 2023

Indhold

Forord	4
1. Hvad er en adfærdskodeks?	5
1.1 Kort beskrivelse af adfærdskodekser	5
1.2 National eller flernational adfærdskodeks	5
2. Hvorfor lave en adfærdskodeks?	6
2.1 Hvad kan en adfærdskodeks benyttes til?	6
2.1.1 Specificere forordningens regler	6
2.1.2 Påvise overholdelse af forordningen	9
3. Hvem kan lave en adfærdskodeks?	13
3.1 Aktører	13
3.2 Særligt om offentlige myndigheder	14
3.3 Hvem er en adfærdskodeks rettet mod?	15
4. Hvordan laver du en adfærdskodeks?	16
4.1 Indholdet af en adfærdskodeks	16
4.1.1 Hvem skal kodeksen regulere?	16
4.1.2 Hvad skal kodeksen regulere?	17
4.1.3 Hvordan skal kodeksen regulere?	17
4.1.4 Kontrolmekanismer	18
4.1.5 Øvrige oplysninger	19
4.2 Ansøgning om og godkendelse af en adfærdskodeks	19
4.2.1 Proces forud for ansøgning	19
4.2.2 Ansøgningens indhold	20
4.2.3 Indgivelse af ansøgning	21
4.2.4 Godkendelse af en adfærdskodeks	21
4.3 Særligt om flernationale adfærdskodekser	21
4.4 Tilslutning til en adfærdskodeks	22
4.4.1 Hvem kan tilslutte sig en kodeks?	22
4.4.2 Hvordan tilslutter man sig en kodeks?	22
4.4.3 Den praktiske konsekvens af at tilslutte sig en kodeks	22
4.4.4 Kan man tilslutte sig kodeksen samtidig med, at man arbejder hen mod at imødekomme kodeksens retningslinjer?	22
4.4.5 Kan manglende overholdelse af en kodeks medføre en bøde?	22
5. Kontrol med en adfærdskodeks	23
5.1 Hvem fører kontrol med en adfærdskodeks?	23
5.2 Hvordan føres kontrollen?	23
5.2.1 Kontrolorganets opgaver	24
5.3 Datatilsynets kompetence	24
6. Definitioner	25

Forord

Denne opdaterede vejledning har fokus på at gøre det lettere at udarbejde og få godkendt en adfærdskodeks.

Datatilsynet og Justitsministeriet offentliggjorde i december 2018 en vejledning om godkendelse af adfærdskodekser. Efterfølgende har Det Europæiske Databeskyttelsesråd (EDPB) i juni 2019 vedtaget retningslinjer om adfærdskodekser¹.

For at fremme udarbejdelsen af adfærdskodekser har Datatilsynet opdateret vejledningen fra 2018 om adfærdskodekser og har i den forbindelse udarbejdet en tjekliste samt en blanket, der kan benyttes til brug for en ansøgning om godkendelse af en adfærdskodeks².

Reglerne om adfærdskodekser findes i databeskyttelsesforordningens artikel 40 og 41³.

Formålet med at lave en adfærdskodeks er at hjælpe dataansvarlige og databehandlere med at overholde de databeskyttelsesretlige regler, og adfærdskodekser kan derfor bidrage til at højne databeskyttelsen til gavn for de registrerede.

Det er frivilligt at tilslutte sig en adfærdskodeks, men for dem, som har tilsluttet sig en kodeks, er der en række fordele. Udover at gøre det nemmere at påvise, at databeskyttelsesreglerne overholdes, vil tilslutning til en kodeks også gøre det lettere at overholde reglerne i det daglige arbejde.

En adfærdskodeks skal angive en konkret og specifik anvendelse af reglerne i databeskyttelsesforordningen, og en kodeks kan derfor gøre kodeksmedlemmerne mindre afhængige af vejledning fra tilsynsmyndighederne og eksterne rådgivere.

Ved at tilslutte sig en kodeks vil det ikke længere være op til den enkelte virksomhed eller myndighed at skulle fortolke og omsætte forordningens regler til praksis, fordi dette vil være gjort af den brancheorganisation el.lign., der har udarbejdet kodeksen. Det kan særligt være en fordel for mindre virksomheder, der typisk vil have færre ressourcer til rådighed til arbejdet med databeskyttelse.

Hertil kommer, at eksempelvis en brancheorganisation vil have et særligt kendskab til de databeskyttelsesmæssige udfordringer, der er konstateret i en given branche og vil derfor også have gode forudsætninger for at finde de mest anvendelige løsninger. Adfærdskodekser kan derfor blive en vigtig ressource, som virksomhederne har til rådighed, når de skal håndtere behandling af personoplysninger.

¹ [EDPB's retningslinjer 1/2019 om adfærdskodekser](#)

² Datatilsynet offentliggjorde i november 2020 en vejledning om akkreditering af kontrolorganer til adfærdskodekser i forbindelse for private organer. [Datatilsynets vejledning om akkrediteringskrav for kontrolorganer til adfærdskodekser](#)

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse)

1. Hvad er en adfærdskodeks?

Dette afsnit beskriver, hvad der forstås ved en adfærdskodeks.

1.1 Kort beskrivelse af adfærdskodekser

En databeskyttelsesretlig adfærdskodeks er et sæt retningslinjer, der har til formål at specificere og konkretisere de regler, der følger af databeskyttelseslovgivningen.

En adfærdskodeks kan give korrekte og praktiske anvisninger på, hvordan man i forbindelse med en eller flere behandlingsaktiviteter skal indrette sig for at efterleve databeskyttelsesreglerne. Det kan f.eks. være ved at fastlægge procedurer, som skal følges ved en bestemt behandlingsaktivitet. En adfærdskodeks vil derfor være et nyttigt redskab til at hjælpe med at overholde databeskyttelsesreglerne for de virksomheder og myndigheder, der har tilsluttet sig kodeksen.

En adfærdskodeks er mere end blot en vejledning til kodeksmedlemmerne, fordi den kan lette anvendelsen af bestemmelserne i databeskyttelsesforordningen væsentligt ved at give klare og præcise løsninger på disse områder.

En adfærdskodeks kan med fordel benyttes inden for bestemte brancher eller sektorer, hvor kodeksen kan hjælpe til at identificere og løse centrale databeskyttelsesretlige udfordringer, der er sædvanlige for denne branche.

Overholdelse af en adfærdskodeks kan endvidere anvendes som et element til at påvise, at man som dataansvarlig eller databehandler lever op til sine forpligtelser efter forordningen.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at tilslutning til og overholdelse af en godkendt adfærdskodeks ikke i sig selv er et bevis på overholdelse af databeskyttelsesforordningen, heller ikke for så vidt angår de bestemmelser i forordningen, som kodeksen omhandler. Overholdelse af en adfærdskodeks kan dermed heller ikke fritage en dataansvarlig eller en databehandler for ansvar. Overholdelse af en godkendt adfærdskodeks kan imidlertid have betydning for, om man kan blive straffet for at overtræde reglerne i forordningen eller være formildende for så vidt angår et eventuelt strafansvar.

1.2 National eller flernational adfærdskodeks

En adfærdskodeks kan være enten national eller flernational (tværnational).

Ved en national adfærdskodeks forstås en kodeks, som dækker behandlingsaktiviteter, der foretages i et EU/EØS-medlemsland.

En flernational adfærdskodeks er en kodeks, der omhandler behandlingsaktiviteter, som foretages i flere medlemslande. Når en adfærdskodeks - vedtaget af et repræsentativt organ i ét medlemsland - dækker behandlingsaktiviteter foretaget af dens medlemmer i flere medlemslande, betegnes den som en flernational.

En kodeks kan godt vedrøre behandlingsaktiviteter, der udføres af dataansvarlige eller databehandlere i flere medlemslande, uden nødvendigvis at udgøre "grænseoverskridende behandling" som defineret i artikel 4, stk. 23, i databeskyttelsesforordningen.

2. Hvorfor lave en adfærdskodeks?

Dette afsnit beskriver, hvad en adfærdskodeks kan benyttes til, og hvilke fordele der er forbundet med at lave en adfærdskodeks.

2.1 Hvad kan en adfærdskodeks benyttes til?

En adfærdskodeks kan overordnet benyttes til to ting. For det første har en adfærdskodeks til formål at specificere anvendelsen af forordningens regler og dermed give en mere praktisk tilgang til reglerne. For det andet kan en adfærdskodeks bruges som et element til at påvise, at man som dataansvarlig eller databehandler overholder kravene i databeskyttelsesforordningen.

2.1.1 Specificere forordningens regler

Ifølge databeskyttelsesforordningens artikel 40, stk. 2, litra a-k, kan en adfærdskodeks eksempelvis specificere anvendelsen af følgende af forordningens regler:

- a) en rimelig og gennemsigtig behandling
- b) de legitime interesser, som forfølges af den dataansvarlige i specifikke sammenhænge
- c) indsamlingen af personoplysninger
- d) pseudonymiseringen af personoplysninger
- e) informationen, der gives til offentligheden og til registrerede
- f) udøvelsen af registreredes rettigheder
- g) informationen, der gives til børn, og beskyttelsen af børn samt den måde, hvorpå samtykket fra indehavere af forældremyndighed over børn skal indhentes
- h) foranstaltningerne og procedurerne omhandlet i artikel 24 og 25 og foranstaltningerne til at sikre behandlingssikkerhed som omhandlet i artikel 32
- i) anmeldelsen af brud på persondatasikkerheden til tilsynsmyndighederne og underretningen af de registrerede om sådanne brud på persondatasikkerheden

Ovenstående liste er ikke udtømmende, og en adfærdskodeks kan derfor godt gå ud på at specificere andre af forordningens bestemmelser, end de her nævnte.

En adfærdskodeks behøver tilsvarende ikke specificere bestemmelserne på alle de nævnte områder, men kan begrænses til kun at berøre de dele af behandlingen af personoplysninger, der er mest udfordrende i den pågældende branche.

Adfærdskodekser i forskellige brancher vil derfor typisk angå forskellige bestemmelser i forordningen. I en given branche kan det eksempelvis være oplysningspligtens opfyldelse, der er særlig relevant at specificere, mens det i en anden branche kan være bestemmelserne om tilstrækkelig behandlingssikkerhed, der er den største udfordring, og derfor med fordel kan reguleres i en adfærdskodeks.

En adfærdskodeks kan dog også være af bredere karakter og kan angå en række forskellige databeskyttelsesretlige områder, jf. også nedenfor.

Eksempel 1 – pseudonymisering

Brancheorganisationen C repræsenterer en række mindre forskningsvirksomheder, der – på samme måde – behandler store mængder følsomme oplysninger (helbredsoplysninger) om patienter til brug for udvikling af ny medicin mv.

For at hjælpe sine medlemmer til at overholde databeskyttelsesforordningens regler om behandlingssikkerhed (f.eks. sikre at oplysninger ikke kommer til uvedkommendes kendskab), tager C initiativ til at udarbejde en adfærdskodeks om pseudonymisering af de patientoplysninger, som C's medlemmer benytter i deres forskning.

Adfærdskodeksen indeholder bl.a. en procedure, der skal sikre, at pseudonymisering sker i overensstemmelse med anerkendte standarder og tilpasset til den pågældende databehandling, ligesom kodeksen indeholder regler for, hvordan pseudonymisering skal udføres i praksis, hvornår pseudonymisering skal finde sted samt regler for, hvordan virksomheden bør indrette arbejdsprocesserne, så færrest muligt kommer til at arbejde med ikke-pseudonymiserede oplysninger.

Eksempel 2 – oplysningspligt

Brancheorganisationen B repræsenterer bl.a. en række mindre virksomheder, der beskæftiger sig med rekruttering.

I forbindelse med udøvelsen af deres rekrutteringsvirksomhed indsamler B's medlemmer ofte oplysninger om de personer, som virksomheden forsøger at rekruttere (de registrerede) fra andre end de pågældende personer selv. Virksomhederne skal derfor – i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens regler om oplysningspligt (her artikel 14) – give de registrerede en række oplysninger, herunder oplysninger om hvem virksomheden er, og med hvilke formål virksomheden behandler oplysninger.

Da det erfaringsmæssigt er svært for B's medlemmer at overholde databeskyttelsesforordningens regler om oplysningspligt, vælger B at udarbejde en adfærdskodeks, som kan lette B's medlemmers overholdelse af oplysningspligten. Kodeksen indeholder bl.a. en skabelon, som B's medlemmer kan benytte, når de opfylder deres oplysningspligt over for de registrerede, men kodeksen indeholder også en række regler, der kan hjælpe medlemmerne til at huske at opfylde deres oplysningspligt.

Flernationalt adfærdskodeks om krav og betingelser til indgåelse af databehandleraftaler

Den belgiske organisation Scope Europe har udarbejdet en flernational adfærdskodeks, som retter sig imod cloud-udbydere. Adfærdskodeksen har til formål at sikre, at behandling af personoplysninger i forbindelse med cloud-computing sker i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen.

Adfærdskodeksen konkretiserer de krav og betingelser til indgåelse af databehandleraftaler, der følger af databeskyttelsesforordningens artikel 28 og en række øvrige

relevante bestemmelser. Kodeksen specificerer således, hvornår en cloud-udbyder – i sin rolle som databehandler – kan anses for at stille fornødne garantier for, at der gennemføres passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger på en sådan måde, at behandlingen af personoplysninger opfylder kravene i databeskyttelsesforordningen og sikrer beskyttelsen af de registreredes rettigheder.

Adfærdskodeksen gælder kun for cloud-udbydere, der optræder som databehandlere. I det omfang en cloud-udbyder fungerer som selvstændigt dataansvarlig for behandling af personoplysninger, vil kodeksen derfor ikke finde anvendelse.

Adfærdskodeksen har ikke til formål at tilvejebringe et overførselsgrundlag til brug for tredjelandsoverførsler, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 46, stk. 2, litra e.

[Adfærdskodeksen udarbejdet af Scope Europe kan findes her.](#)

En bredere kodeks kan være meningsfuld for virksomheder eller myndigheder, som har behov for, at der er fastsat regler for (al) persondatabehandling, der foretages, fra behandlingens start til afslutning.

Eksempel 3 – bred adfærdskodeks

Organisationen B, der er brancheorganisation for indsamlingsorganisationer, vælger at udarbejde en adfærdskodeks for at sikre, at dens medlemmers behandling af oplysninger er gennemsigtig for de registrerede, der donerer penge til indsamlingsorganisationerne. Kodeksen specificerer anvendelsen af en lang række af databeskyttelsesforordningens bestemmelser for i videst muligt omfang at dække de behandlingsaktiviteter, som indsamlingsorganisationerne foretager - fra det lovlige behandlingsgrundlag til anmeldelse af brud på persondatasikkerheden.

Kirkeministeriets adfærdskodeks om behandling af personoplysninger i sognepleje i menighedsrådene

Kirkeministeriet har i samarbejde med Landsforeningen af Menighedsråd udarbejdet en adfærdskodeks om behandling af personoplysninger som led i sognepleje for menighedsråd i Danmark, som blev godkendt af Datatilsynet i august 2021.

Adfærdskodeksen har til formål at opstille konkrete retningslinjer og procedurer på en lang række områder for at sikre en lovlig behandling af personoplysninger for menighedsrådene som dataansvarlig. Et menighedsråd, som har tilsluttet sig kodeksen, får bl.a. en række konkrete retningslinjer for, hvordan dette skal forholde sig i forbindelse med efterlevelse af oplysningspligten og indsamling af oplysninger i forbindelse med de situationer, der er anført i kodeksen.

Adfærdskodeksen er udarbejdet med henblik på at specificere anvendelsen og lette overholdelsen af databeskyttelsesretlige regler på en lang række forskellige områder, herunder dataansvar, behandlingsgrundlag, de generelle behandlingsprincipper, brugen af samtykke, oplysningspligten, fortegnelser og sikker opbevaring af oplysninger.

[Kirkeministeriets adfærdskodeks kan findes her.](#)

Det er i alle tilfælde vigtigt, at adfærdskodeksens anvendelsesområde og eventuelle begrænsninger af dens anvendelsesområde fremgår klart af selve kodeksen.

2.1.2 Påvise overholdelse af forordningen

Overholdelse af en godkendt adfærdskodeks kan bruges af dataansvarlige og databehandlere til at påvise, at forpligtelserne og kravene i databeskyttelsesforordningen overholdes.

Overholdelsen af en godkendt adfærdskodeks kan også inddrages ved tilsynsmyndighedernes vurdering af, om der i tilfælde af en overtrædelse af databeskyttelsesforordningen er behov for at indstille til en bøde eller tage en anden korrigerende beføjelse i brug fra tilsynsmyndighedens side. Hvis tilsynsmyndigheden eksempelvis finder, at kodeksens kontrolorgan har truffet tilstrækkeligt effektive foranstaltninger i anledning af overtrædelsen, kan tilsynsmyndigheden afstå fra (også) at sanktionere den.

En række bestemmelser i databeskyttelsesforordningen fastslår direkte, at overholdelsen af en adfærdskodeks kan tillægges betydning.

Den dataansvarliges ansvar (artikel 24)

Den dataansvarlige er ansvarlig for at overholde reglerne i databeskyttelsesforordningen og skal ifølge forordningens artikel 24 kunne påvise, at forpligtelserne i databeskyttelsesforordningen efterleves.

Det følger direkte af artikel 24, stk. 3, at overholdelse af en godkendt adfærdskodeks kan bruges som et element til at påvise, at den dataansvarlige lever op til sine forpligtelser efter forordningen.

Eksempel 4 – håndtering af brud

En virksomhed V har tilsluttet sig en godkendt adfærdskodeks, der opstiller retningslinjer for virksomhedens håndtering af brud på persondatasikkerheden.

Adfærdskodeksen indeholder bl.a. klare retningslinjer for, hvordan virksomheden skal "rydde op" efter et eventuelt brud på persondatasikkerheden, og hvordan virksomheden skal søge at begrænse skadevirkningerne af bruddet. Herudover indeholder adfærdskodeksen klare retningslinjer for anmeldelse af brud på persondatasikkerheden til de relevante tilsynsmyndigheder samt retningslinjer for, hvornår og hvordan de berørte registrerede skal notificeres om bruddet.

Når virksomheden V har tilsluttet sig en adfærdskodeks, der opstiller klare retningslinjer for V's håndtering af eventuelle brud på persondatasikkerheden, vil V kunne benytte sin tilslutning til adfærdskodeksen som et element til at påvise, at V lever op til de forpligtelser, der efter forordningen påhviler V (som dataansvarlig), hvis denne konstaterer et brud på persondatasikkerheden.

Databehandleres påvisning af fornødne garantier (artikel 28)

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 28, stk. 1, at en dataansvarlig kun må benytte databehandlere, der kan stille de fornødne garantier for, at de vil gennemføre de passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger på en sådan måde, at behandling opfylder kravene i forordningen og sikrer beskyttelse af de registreredes rettigheder.

På samme måde fremgår det af artikel 28, stk. 4, at en databehandler kun må benytte en underdatabehandler, hvis denne kan stille de fornødne garantier.

Overholdelse af en godkendt adfærdskodeks kan efter bestemmelsens stk. 5 bruges som et element til at påvise, at databehandleren stiller fornødne garantier. På samme måde kan overholdelse af en godkendt adfærdskodeks bruges som et element til at påvise, at en underdatabehandler stiller fornødne garantier.

Eksempel 5 – behandlingssikkerhed for databehandlere i cloud-løsninger

En virksomhed X har specialiseret sig i at udbyde skræddersyede cloud-løsninger til sine kunder inden for en given branche Y, hvor X (som databehandler) opbevarer sine kunders personoplysninger i "skyen".

Da virksomheden X går meget op i at sikre sine kunders oplysninger bedst muligt, har X valgt at tilslutte sig en godkendt adfærdskodeks vedrørende behandlingssikkerhed i cloud-løsninger i branchen Y. Adfærdskodeksen indeholder bl.a. klare retningslinjer for, hvordan cloud-udbydere skal beskytte sine kunders oplysninger mod, at disse kan tilgås af uvedkommende. Kodeksen indeholder ligeledes retningslinjer for, hvordan cloud-udbydere løbende skal teste effektiviteten af deres tiltag, samt retningslinjer for løbende ekstern kontrol og cloud-udbyderens opfølgning derpå. Endelig indeholder kodeksen retningslinjer for, hvordan cloud-udbydere hurtigst muligt kan genoprette tilgængeligheden af og adgangen til personoplysninger i tilfælde af en fysisk eller teknisk hændelse.

Når virksomheden X har tilsluttet ovennævnte adfærdskodeks, vil X kunne bruge denne tilslutning til at påvise over for potentielle kunder (dataansvarlige), at X – i sin løsning – kan stille de fornødne garantier i forhold til datasikkerheden i branchen Y.

Behandlingssikkerhed (artikel 32)

Ifølge databeskyttelsesforordningens artikel 32 skal den dataansvarlige og databehandleren gennemføre passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger for at sikre et sikkerhedsniveau, som passer til de risici, der er ved den pågældende behandling af personoplysninger.

Af artikel 32, stk. 3, fremgår det, at overholdelse af en godkendt adfærdskodeks kan bruges som et element til at påvise den dataansvarliges eller databehandlerens overholdelse af kravene til behandlingssikkerhed.

Konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse (artikel 35)

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 35 skal en dataansvarlig foretage en konsekvensanalyse, hvis en type behandling – navnlig ved brug af nye teknologier og i medfør af sin karakter, omfang, sammenhæng og formål – sandsynligvis vil indebære en høj risiko for fysiske personers rettigheder og frihedsrettigheder.

En konsekvensanalyse er navnlig påkrævet, hvis 1) der sker en systematisk og omfattende vurdering af personlige forhold vedrørende fysiske personer, der er baseret på automatisk behandling, herunder profilering, 2) der behandles følsomme oplysninger i stort omfang, eller 3) der sker systematisk overvågning af et offentligt tilgængeligt område i stort omfang

Af artikel 35, stk. 8, fremgår det, at overholdelse af en godkendt adfærdskodeks skal inddrages behørigt ved vurderingen af konsekvenserne af de databehandlingsaktiviteter, der udføres af de pågældende dataansvarlige eller databehandlere, navnlig i forbindelse med en konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse.

Eksempel 6 – adfærdskodeks i forbindelse med konsekvensanalyse i nyt IT-system

Privathospitalet H ønsker at købe et nyt IT-system, hvori H bl.a. vil registrere og behandle alle oplysninger om sine patienter.

Idet H behandler følsomme personoplysninger (helbredsoplysninger) i stort omfang, vil H lave en konsekvensanalyse, inden H tager det nye IT-system i brug.

Privathospitalet H har ved en tidligere lejlighed tilsluttet sig en godkendt adfærdskodeks vedrørende behandlingssikkerhed (for så vidt angår personoplysninger) på privathospitaler. Adfærdskodeksen indeholder bl.a. klare retningslinjer for pseudonymisering og kryptering af personoplysninger samt klare retningslinjer for privathospitalets beskyttelse af personoplysninger ud mod internettet (firewalls mv.).

Når H skal foretage sin konsekvensanalyse, vil H kunne inddrage sin efterlevelse af den godkendte adfærdskodeks vedrørende behandlingssikkerhed på privathospitaler i vurderingen af risikoen ved at overgå til det nye IT-system. Adfærdskodeksen kan således bidrage til at mindske risikoen ved at tage det nye IT-system i brug.

Overførsel af oplysninger til tredjelande (artikel 46)

Hvis man som dataansvarlig eller databehandler ønsker at overføre personoplysninger til et tredjeland, skal man – ud over en videregivelseshjemmel – også have et såkaldt overførselsgrundlag i forordningens kapitel V. Et overførselsgrundlag kan f.eks. være, at den dataansvarlige eller databehandleren sikrer fornødne garantier for overførslen til tredjelandet.

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 46, stk. 2, litra e, at de fornødne garantier i forbindelse med overførsel af oplysninger til et tredjeland kan sikres gennem en godkendt adfærdskodeks.

Det er dog en betingelse for at anse en adfærdskodeks for at sikre fornødne garantier, at den dataansvarlige eller databehandleren i tredjelandet afgiver bindende tilsagn om at anvende disse fornødne garantier, og at de kan håndhæves, herunder i forhold til de registreres rettigheder.

Vejledning fra EDPB

Det Europæiske Databeskyttelsesråd (EDPB) har den 22. februar 2022 vedtaget en vejledning om adfærdskodekser som redskab til tredjelandsoverførsler.

[Vejledningen kan findes her.](#)

Eksempel 7 – databehandler i Indien

En dansk virksomhed A ønsker at benytte en databehandler D i Indien til at drifte sine IT-systemer.

Da Indien er et usikkert tredjeland, skal A have et overførselsgrundlag i forordningens kapitel V, inden der kan overføres personoplysninger til D i Indien.

Et overførselsgrundlag kan i den forbindelse være, at D har tilsluttet sig en godkendt og bindende adfærdskodeks vedrørende overførsel af personoplysninger til databehandlere i tredjelande. Kodeksen indeholder bl.a. klare retningslinjer om behandlingssikkerhed, håndtering af brud på persondatasikkerheden, brug af underdatabehandlere, uddannelse af medarbejdere og samarbejde med de relevante datatilsyn mv.

D's tilslutning til en godkendt adfærdskodeks fritager imidlertid ikke A for at indgå en databehandleraftale med D, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 28.

Administrative bøder (artikel 83)

Af databeskyttelsesforordningens artikel 83, stk. 2, litra j, fremgår det, at der skal tages behørigt hensyn til, om en godkendt adfærdskodeks er overholdt, når det skal afgøres, om der skal pålægges en administrativ bøde, og når det skal afgøres, hvor stor en eventuel administrativ bøde skal være.

Efterlevelse af en godkendt adfærdskodeks i forbindelse med en given behandling af personoplysninger vil således f.eks. kunne inddrages ved vurderingen af, om der er begået noget strafbart i forbindelse med manglende overholdelse af forordningen, og dermed om der skal pålægges en bøde.

På samme måde vil efterlevelse af en kodeks f.eks. kunne inddrages som en formildende omstændighed ved fastsættelsen af en administrativ bødes størrelse.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at tilslutning til og overholdelse af en godkendt adfærdskodeks ikke i sig selv er et bevis på overholdelse af databeskyttelsesforordningen, heller ikke for så vidt angår de artikler i forordningen, som kodeksen måtte specificere anvendelsen af. Overholdelse af en adfærdskodeks kan derfor heller ikke fritage en dataansvarlig eller en databehandler for ansvar. Det må dog antages, at overholdelse af en godkendt adfærdskodeks har betydning for, om man kan blive straffet for at overtræde reglerne i forordningen, eller er formildende for så vidt angår en eventuel straf.

3. Hvem kan lave en adfærdskodeks?

Dette afsnit beskriver, hvem der kan udarbejde en adfærdskodeks, og hvem en adfærdskodeks kan være rettet mod.

3.1 Aktører

Adfærdskodekser kan udarbejdes af repræsentative sammenslutninger eller organer (kodeksejere).

Kravet om at organet skal være repræsentativt følger af databeskyttelsesforordningens artikel 40, stk. 2, hvorefter sammenslutninger eller andre organer, der repræsenterer kategorier af dataansvarlige eller databehandlere, kan udarbejde adfærdskodekser.

Ved vurderingen af, om et organ eller sammenslutning kan være et repræsentativt organ, er det afgørende, om den der ønsker at udarbejde en kodeks, reelt har tilstrækkelig viden om branchen i forhold til udarbejdelse af en adfærdskodeks og kan påvise et grundlag for at handle på vegne af kodeksmedlemmerne.

Den, der ønsker at udarbejde en adfærdskodeks, skal kunne påvise over for den kompetente tilsynsmyndighed (i Danmark er det Datatilsynet), at det udgør et repræsentativt organ, og at det er i stand til at forstå dets medlemmers behov og klart definere de behandlingsaktiviteter, som kodeksen skal vedrøre.

I vurderingen af, om et organ eller sammenslutning er repræsentativt, indgår blandt andet hvor mange potentielle kodeksmedlemmer, der er vil kunne være blandt dataansvarlige eller databehandlere i den pågældende branche eller sektor. Herudover indgår det repræsentative organs erfaring inden for branchen, herunder i forhold til de behandlingsaktiviteter, der er omfattet af kodeksen.

De oplagte sammenslutninger eller organer, der kunne tænkes at tage initiativ til at udarbejde en adfærdskodeks, er brancheorganisationer og -foreninger.

Når der peges på brancheorganisationer og -foreninger, skyldes dette, at disse typisk har et indgående kendskab til, hvilke behandlinger af personoplysninger der er sædvanlige inden for de brancher, som organisationen eller foreningen repræsenterer.

Brancheorganisationer eller foreninger ved på hvilke områder, deres medlemmer er mest udfordrede i forhold til at overholde forordningen, og hvor de derfor kan have gavn af en adfærdskodeks, der specificerer anvendelsen af forordningen i forhold til disse områder. Tilsvarende kan gælde for interesseorganisationer.

KL eller Danske Regioner kunne eksempelvis have en interesse i – i forhold til specifikke behandlingsaktiviteter – at udarbejde adfærdskodeks, der retter sig mod kommunerne eller regionerne.

Eksempel 8 – oplysningspligt

Arbejdsgiverorganisationen A, der repræsenterer en lang række ejere af små servicevirksomheder i Danmark, bliver opmærksom på, at organisationens medlemmer har svært ved at forstå behandlingsreglerne i databeskyttelsesforordningens kapitel II.

Langt de fleste af A's medlemmer behandler kun personoplysninger om deres ansatte til HR-formål, og de har typisk under 5 ansatte.

A beslutter på baggrund af ovenstående at tage initiativ til at udarbejde en adfærdskodeks, der opstiller specifikke regler for behandling af HR-oplysninger i servicevirksomheder med under 5 ansatte, herunder regler om indsamling af oplysninger samt regler om sletning mv.

Efter at A's udkast til adfærdskodeks er blevet godkendt af Datatilsynet, vil A's medlemmer – på frivillig basis – kunne tilslutte sig adfærdskodeksen og dermed få hjælp til at overholde de regler i databeskyttelsesforordningen, der især er relevante for medlemmerne.

3.2 Særligt om offentlige myndigheder

Offentlige myndigheder kan udarbejde en adfærdskodeks og udgøre et repræsentativt organ.

Eventuelle afhængighedsforhold eller sammenblanding af interesser m.v., bør overvejes ved vurderingen af om en offentlig myndighed kan være et repræsentativt organ. Et væsentligt element i denne vurdering er, hvorvidt kodeksmedlemmerne kan karakteriseres som selvstændige enheder/organer, der er beslutningsdygtige i forhold til at træffe beslutninger inden for deres ansvarsområder.

Kirkeministeriets adfærdskodeks

Datatilsynet godkendte i august måned 2021 en adfærdskodeks, hvor Kirkeministeriet er repræsentativt organ (kodeksejer). [Kodeksen kan findes her.](#)

Læs mere om Kirkeministeriets adfærdskodeks på side 8.

3.3 Hvem er en adfærdskodeks rettet mod?

En adfærdskodeks skal fungere som et konkret værktøj for kodeksens medlemmer, dvs. de virksomheder mv. der har tilsluttet sig kodeksen.

En adfærdskodeks kan være rettet mod såvel en specifik branche eller sektor, men den kan også være rettet mod konkrete behandlingsaktiviteter, som er typiske for en nærmere defineret gruppe af dataansvarlige og databehandlere. Det skal fremgå af adfærdskodeksen, hvem den er rettet mod.

Eksempel 9 – medlemmer af en forening af e-handelsvirksomheder

En adfærdskodeks kan f.eks. være rettet mod medlemmer af en forening for e-handelsvirksomheder og gå ud på at specificere databeskyttelsesforordningen for så vidt angår indsamling og opbevaring af oplysninger om kunder.

4. Hvordan laver du en adfærdskodeks?

Her kan du læse om, hvilke krav der er til indholdet af en adfærdskodeks, hvordan man ansøger om godkendelse af en adfærdskodeks, og hvordan man tilslutter sig en adfærdskodeks.

4.1 Indholdet af en adfærdskodeks

Databeskyttelsesforordningen angiver i artikel 40 kun få krav til, hvad en adfærdskodeks skal indeholde.

Kodekser udarbejdes med henblik på at specificere anvendelsen af forordningens regler, jf. ovenfor i afsnit 2.1., og en kodeks skal derfor indeholde konkret vejledning og eksempler herpå til kodeksmedlemmerne.

Det fremgår af forordningen, at den kompetente tilsynsmyndighed godkender et udkast til en kodeks, hvis kodeksen sikrer tilstrækkelige fornødne garantier.

En adfærdskodeks skal endvidere indeholde mekanismer, der sætter et kontrolorgan i stand til at kontrollere overholdelsen af kodeksen, hvis kodeksen omhandler behandlingsaktiviteter for private dataansvarlige eller databehandlere. Se endvidere nedenfor i afsnit 4.1.4. og afsnit 5.

I [EDPB's retningslinjer om godkendelse af adfærdskodekser](#) uddybes de krav, der stilles til godkendelse af en kodeks. En kodeksejer bør, for at få godkendt en adfærdskodeks kunne påvise, at kodeksen:

- opfylder et særligt behov hos den pågældende sektor eller ved en eller flere behandlingsaktiviteter
- letter anvendelsen af databeskyttelsesforordningen
- præciserer anvendelsen af databeskyttelsesforordningen
- giver tilstrækkelige garantier
- sikrer mekanismer til kontrol med overholdelsen af kodeksen

Efter Datatilsynets opfattelse bør en adfærdskodeks som minimum derfor indeholde følgende:

- oplysninger om *hvem* kodeksen skal gælde for
- oplysninger om *hvad* kodeksen nærmere skal regulere
- oplysninger om *hvordan* kodeksen skal regulere
- oplysninger om *kontrolmekanismer*

4.1.1 Hvem skal kodeksen regulere?

Som det fremgår af afsnit 3.3., skal en adfærdskodeks have fokus på en veldefineret kategori af dataansvarlige eller databehandlere.

Det bør derfor klart angives i adfærdskodeksen, hvem og hvilken sektor, branche, organisation el.lign., som kodeksen tilsigter at finde anvendelse på.

4.1.2 Hvad skal kodeksen regulere?

En adfærdskodeks skal være rettet mod konkrete og veldefinerede behandlinger, som er typiske for ovennævnte kategorier af dataansvarlige og databehandlere. Kodeksen skal således have et klart afgrænset anvendelsesområde og præcist fastlægge de omfattede behandlingsaktiviteter.

Adfærdskodeksen bør derfor indeholde en beskrivelse af, hvilke(n) af databeskyttelsesforordningens bestemmelser, kodeksen nærmere skal specificere anvendelsen af.

Det vil i den forbindelse være hensigtsmæssigt at få beskrevet de typiske udfordringer, spørgsmål eller fortolkningstvivil, der opstår i forhold til den pågældende behandlingsaktivitet eller regel, som kodeksen skal specificere.

4.1.3 Hvordan skal kodeksen regulere?

En adfærdskodeks skal fungere som et værktøj, der konkretiserer de databeskyttelsesretlige regler og nærmere angiver, hvordan kodeksmedlemmerne overholder reglerne.

Derfor bør kodeksen udmønte sig i konkrete **retningslinjer**, som kodeksmedlemmerne skal følge. Retningslinjerne skal være:

- konkrete
- præcise
- opnåelige
- mulige at håndhæve

At retningslinjerne skal være **konkrete** betyder, at de ikke blot skal gengive eller på et generelt plan vejlede om de regler, der allerede fremgår af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Det centrale er, at kodeksen tilføjer *merværdi* i forhold til de eksisterende databeskyttelsesregler.

Vær konkret

Hvis adfærdskodeksen indeholder retningslinjer om overholdelse af oplysningspligten, vil det ikke være tilstrækkeligt blot at gengive indholdet af forordningens artikel 13 og 14. Kodeksen bør i stedet beskrive, hvordan medlemmerne i praksis overholder oplysningspligten. Kodeksen kan eksempelvis indeholde en skabelon, som kodeksmedlemmerne kan bruge. Der kan også med fordel gives eksempler på typiske scenarier eller eksempler på "bedste praksis".

At retningslinjerne skal være **præcise** betyder, at der inden for det emne, som adfærdskodeksen skal regulere, skal være angivet tilstrækkeligt klare løsninger, der ikke efterlader fortolkningstvivil. Det skal således ikke overlades til medlemmerne selv at foretage den juridiske vurdering af, om en given behandling er inden for rammerne af databeskyttelsesreglerne.

Hvis en adfærdskodeks skal regulere, hvornår der kan indsamles personoplysninger, bør retningslinjerne indeholde en udtømmende liste over oplysninger, der kan indsamles og angive, hvornår det er nødvendigt at indsamle de pågældende oplysninger.

Eksempel a:

”Virksomheden må alene indsamle de oplysninger om kunder, som er nødvendige for virksomhedens håndtering af kundesystemet”

Ovenstående retningslinje er ukonkret og gengiver alene princippet om dataminimering uden at tilføje nogen form for merværdi. Retningslinjen er derfor ikke præcis.

Eksempel b:

”Virksomheden må alene indsamle oplysninger om kundens navn, ordrenr., og e-mailadresse, idet disse oplysninger er nødvendige for virksomhedens håndtering af kundesystemet.”

I ovenstående retningslinje er der givet en udtømmende liste af de oplysninger, som lovligt kan indsamles. Retningslinjen er derfor præcis.

Der kan være situationer, hvor det ikke vil være muligt at lave en præcis retningslinje for en given bestemmelse i forordningen. Det kan eksempelvis være tilfældet ved flernationale adfærdskodekser, hvor der skal tages hensyn til eventuel divergerende national lovgivning i de forskellige lande, som behandlingen foretages i.

Det kan også være tilfældet i situationer, hvor kodeksmedlemmerne befinder sig i atypiske situationer, som kodeksen ikke med rimelighed kan regulere præcist. I disse tilfælde kan kodeksen vejlede på et mere generelt plan. Adfærdskodeksen bør dog som minimum understøtte medlemmerne i, hvordan de skal forholde sig i disse atypiske situationer og evt. vejlede om, hvilke hensyn og overvejelser der bør indgå i deres vurdering. Kodeksejeren kan i den forbindelse med fordel knytte eksempler til retningslinjerne, som kan hjælpe kodeksmedlemmerne på vej.

Klar retningslinje til hjælp i atypiske situationer

”Virksomheden må alene indsamle oplysninger, som er nødvendige for virksomhedens håndtering af kundesystemet. Dette vil sædvanligvis være oplysninger om kundens navn, ordrenr., og e-mailadresse. Ved vurderingen af, hvilke andre oplysninger der er nødvendige at behandle, kan virksomheden lægge vægt på, om kundens henvendelse har en særlig karakter, fx om henvendelsen vedrører en klage eller lignende”.

I denne retningslinje er der givet mulighed for, at virksomheden kan foretage en konkret vurdering af, om der er yderligere oplysninger, som er nødvendige at opbevare.

At retningslinjerne skal være **opnåelige** betyder, at det i praksis – såvel organisatorisk som teknisk mv. – skal være realistisk, at kodeksmedlemmerne kan overholde retningslinjerne.

Hvor strenge kravene i retningslinjerne skal være, skal ses i sammenhæng med den risiko, der knytter sig til behandlingsaktiviteterne og risikoen for de registrerede. Retningslinjerne bør derfor indeholde strengere krav, hvis kodeksen regulerer en behandlingsaktivitet med ”høj risiko” for de registrerede. Det gælder eksempelvis, hvis der er tale om behandling af en stor mængde personoplysninger om helbredsforhold. Retningslinjerne bør altså afspejle et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau i forhold til den behandlingsaktivitet, der er tale om.

4.1.4 Kontrolmekanismer

En adfærdskodeks skal indeholde en angivelse af mekanismer, der gør det muligt at føre kontrol med, at dem, der har tilsluttet sig kodeksen, rent faktisk overholder kodeksens

retningslinjer. Kravet om effektive kontrolmekanismer gælder for kodekser i såvel den private som den offentlige sektor.

I den private sektor skal kontrolmekanismerne udformes på en måde, så de gør kontrolorganet i stand til at kontrollere overholdelsen af kodeksen.

For adfærdskodekser i den offentlige sektor skal kontrolmekanismerne gøre kodeksejeren i stand til at føre kontrol med overholdelsen af kodeksen.

Kontrolmekanismerne kan både være af teknisk og organisatorisk karakter. Som eksempler på kontrolmekanismer kan nævnes spørgeskemaundersøgelser hos kodeksmedlemmerne, tilsynsbesøg, stikprøvekontrol el.lign.

Kontrolmekanismerne skal i alle tilfælde være:

- klare
- egnede
- opnåelige
- effektive
- mulige at håndhæve

Kodeksejeren skal i forlængelse heraf kunne begrunde, hvorfor kontrolmekanismerne er egnede og gennemførlige i praksis.

Kontrolorgan

For private skal der udpeges et kontrolorgan, der kan sikre overholdelsen af adfærdskodeksen.

Et sådant kontrolorgan skal være akkrediteret af Datatilsynet⁴.

4.1.5 Øvrige oplysninger

En adfærdskodeks kan med fordel indeholde en bestemmelse med en ordlyd, der indholdsmæssigt svarer til følgende: "Overholdelse af denne adfærdskodeks fritager ikke de dataansvarlige eller databehandlere, der tilslutter sig kodeksen fra at overholde databeskyttelsesforordningen, ligesom overholdelse af denne kodeks på ingen måde berører Datatilsynets beføjelser eller opgaver, herunder i form af kontrol med overholdelsen af bestemmelser i denne kodeks."

Kodeksejeren skal herudover ved udarbejdelsen af retningslinjerne tage højde for bl.a. relevante udtalelser og retningslinjer fra EDPB eller Datatilsynet vedrørende den pågældende sektor eller behandlingsaktivitet.

Det vil endvidere være en fordel under udarbejdelsen at inddrage relevante kompetencer, såsom faglige, juridiske og it-sikkerhedsmæssige mv.

4.2 Ansøgning om og godkendelse af en adfærdskodeks

4.2.1 Proces forud for ansøgning

⁴ Læs mere om akkrediteringskrav for kontrolorganer i Datatilsynets vejledning herom: [Akkrediteringskrav for kontrolorganer til adfærdskodekser.pdf \(datatilsynet.dk\)](#).

Indledende dialog med Datatilsynet

Det anbefales, at det repræsentative organ – kodeksejeren – kontakter Datatilsynet forud for indgivelsen af en ansøgning om godkendelse af en adfærdskodeks med henblik på en indledende dialog om kodeksens indhold.

Datatilsynet kan på den måde hjælpe med at afklare overordnede tvivlsspørgsmål om kodeksens omfang, indhold eller ansøgningsprocessen, inden et udkast til en kodeks formelt indgives.

Høring af relevante interessenter

Under udarbejdelsen af en adfærdskodeks bør kodeksejeren høre relevante interessenter, herunder i muligt omfang registrerede og tage hensyn til bemærkninger og synspunkter, der fremkommer ved en sådan høring.

Hvis kodeksen udarbejdes af en organisation med medlemmer, bør medlemmerne høres. Der kan også ske høring af interessenter, som repræsenterer forskellige parter interesser, således at forskellige hensyn belyses.

Hvis det ikke er muligt at gennemføre en høring af relevante interessenter, skal der redegøres for dette i ansøgningen til Datatilsynet.

4.2.2 Ansøgningens indhold

Ansøgningen til Datatilsynet skal indeholde de oplysninger, som fremgår nedenfor. Se desuden **ansøgningsblanketten**, der er vedlagt som bilag til vejledningen.

Oplysninger om det repræsentative organ/kodeksejeren:

- Navn
- Typen af organisation/virksomhed/myndighed
- CVR-nummer
- Adresseoplysninger, telefonnummer, hjemmeside mv.
- Oplysning om primær kontaktperson
- Beskrivelse af kodeksejeren som repræsentativt organ

Kodeksejeren skal kunne påvise, at denne udgør et faktisk repræsentativt organ og er i stand til at forstå kodeksmedlemmers behov samt kan definere den sektor eller lignende og den/de behandlingsaktivitet(er), som kodeksen er rettet mod.

Oplysninger om adfærdskodeksen:

- Navnet på adfærdskodeksen
- Beskrivelse af kodeksens indhold og anvendelsesområde, herunder hvad og hvem kodeksen er rettet mod. Der kan med fordel henvises til relevante afsnit i selve kodeksen.
- Kodeksens territoriale afgrænsning. Det skal oplyses, om der er tale om en national eller flernational kodeks.
- Kontrolmekanismerne i adfærdskodeksen. Der kan med fordel henvises til relevante afsnit i selve kodeksen.
- Oplysninger om et eventuelt akkrediteret kontrolorgan.
- Oplysninger om omfanget af forudgående høring.
- Forholdet til national lovgivning. Kodeksindehaverne skal bekræfte, at udkastet til kodeks er i overensstemmelse med gældende national lovgivning, navnlig hvis kodeksen omfatter en sektor, som reguleres af specifikke bestemmelser i national ret, eller vedrører behandlingsaktiviteter, som skal vurderes under hensyntagen til specifikke krav og relevante retlige forpligtelser i henhold til national ret.

4.2.3 Indgivelse af ansøgning

Ansøgning med bilag og udkastet til adfærdskodeks skal indgives skriftligt til Datatilsynet, uanset om der er tale om en national eller en flernational kodeks.

4.2.4 Godkendelse af en adfærdskodeks

Godkendelsen af en national adfærdskodeks består af to faser:

- 1) Vurdering af ansøgning
- 2) Vurdering af udkast til kodeks

1) Vurdering af ansøgning

Når Datatilsynet har modtaget ansøgningen inklusive udkast til kodeksen, foretager Datatilsynet en indledende vurdering af, om ansøgningen indeholder de nødvendige oplysninger og i øvrigt opfylder minimumskriterierne for den videre behandling.

Hvis Datatilsynet vurderer, at ansøgningen ikke opfylder kriterierne – f.eks. fordi begrundelsen for kodeksen ikke er klar, fordi kodeksejeren ikke udgør et repræsentativt organ, eller fordi der ikke er foretaget relevant høring mv. – vil ansøgningen blive afvist. Afvisningen vil blive skriftligt begrundet.

Hvis ansøgningen opfylder minimumsbetingelserne, vil Datatilsynet meddele ansøgeren, at tilsynet har modtaget udkastet til behandling, og at Datatilsynet nu vil foretage en vurdering af indholdet af udkastet til kodeks.

2) Vurdering af udkast til kodeks

Datatilsynet vil herefter vurdere indholdet af udkastet til kodeksen på baggrund af de fastsatte minimumskrav til indholdet.

Datatilsynet vil herefter udfærdige en udtalelse til ansøgeren vedrørende kodeksen.

Hvis Datatilsynet træffer afgørelse om at afvise udkastet, afsluttes processen formelt. Kodeksejeren bør overveje – på baggrund af tilsynets udtalelse – at revidere udkastet og herefter indgive en ny ansøgning.

Når Datatilsynet har godkendt et udkast til kodeks, træder kodeksen officielt i kraft. Datatilsynet vil herefter offentliggøre kodeksen på tilsynets hjemmeside⁵, og vil desuden sende kodeksen til EDPB med henblik på offentliggørelse⁶.

4.3 Særligt om flernationale adfærdskodekser

Kravene til indhold ved en flernational kodeks er stort set de samme som ved en national kodeks. Ud over de minimumskrav, der fremgår af afsnit 4.2.2., skal udkastet til en flernational kodeks også indeholde oplysninger om kodeksens territoriale anvendelsesområde med angivelse af alle relevante jurisdiktioner, hvor den tænkes anvendt.

Ansøgningsproceduren og godkendelse af en flernational adfærdskodeks er underlagt flere faser end godkendelsen af en national kodeks, da de andre tilsynsmyndigheder skal involveres i processen og udkastet skal forelægges EDPB og eventuelt EU-Kommissionen.

Selve udkastet til en flernational kodeks bør indgives på både dansk og engelsk.

⁵ Jf. databeskyttelsesforordningens artikel 40, stk. 6.

⁶ Jf. databeskyttelsesforordningens artikel 40, stk. 11.

4.4 Tilslutning til en adfærdskodeks

4.4.1 Hvem kan tilslutte sig en kodeks?

Det er muligt at tilslutte sig en adfærdskodeks, hvis man udfører den eller de behandlingsaktiviteter og tilhører den kategori af dataansvarlige eller databehandlere, som kodeksen tilsigter at finde anvendelse på.

Det er frivilligt, om man ønsker at tilslutte sig en kodeks.

4.4.2 Hvordan tilslutter man sig en kodeks?

Hvis man ønsker at tilslutte sig en adfærdskodeks, bør man henvende sig til kodeksejeren. Kodeksejeren og det eventuelle kontrolorgan vil herefter foretage en vurdering af, om den pågældende virksomhed, myndighed el.lign. er omfattet af kodeksens anvendelsesområde.

4.4.3 Den praktiske konsekvens af at tilslutte sig en kodeks

Når man har tilsluttet sig en adfærdskodeks, er man forpligtet til at overholde retningslinjerne i kodeksen.

Overholdelsen af retningslinjerne vil løbende blive kontrolleret af kontrolorganet. Overholder kodeksmedlemmet ikke retningslinjerne, kan medlemskabet af kodeksen bringes til ophør af kodeksejeren.

4.4.4 Kan man tilslutte sig kodeksen samtidig med, at man arbejder hen mod at imødekomme kodeksens retningslinjer?

Som udgangspunkt skal man sikre sig, at man kan overholde kodeksens retningslinjer, inden man tilslutter sig en kodeks.

Der kan dog være tilfælde, hvor der alene er tale om mindre mangler i forhold til overholdelse af kodeksen, som virksomheden arbejder med at få på plads, og som kodeksejeren anser for acceptable i forhold til tilslutning.

4.4.5 Kan manglende overholdelse af en kodeks medføre en bøde?

I tilfælde af overtrædelser af de databeskyttelsesretlige regler, kan Datatilsynet – hvis det er nødvendigt – indstille til en bøde. Datatilsynet vil dog ved denne vurdering tillægge en eventuel tilslutning til en adfærdskodeks betydning, jf. ovenfor i afsnit 2.1 om artikel 83.

5. Kontrol med en adfærdskodeks

Her kan du læse om, hvordan der bliver ført kontrol med en adfærdskodeks, og hvilke krav der i den forbindelse gælder for en kodeksejer til at udarbejde passende kontrolmekanismer og udpege et akkrediteret kontrolorgan.

5.1 Hvem fører kontrol med en adfærdskodeks?

Privates behandlingsaktiviteter

En adfærdskodeks, der regulerer privates behandlingsaktiviteter, skal have et akkrediteret kontrolorgan⁷.

Kontrolorganet skal opfylde Datatilsynets akkrediteringskrav⁸ til kontrolorganer. Det er Datatilsynet, der foretager akkrediteringen af kontrolorganet i forbindelse med godkendelsen af den pågældende adfærdskodeks.

Hvis en kodeks finder anvendelse på forskellige sektorer, kan der udpeges mere end ét kontrolorgan, således at hver sektor har sit eget kontrolorgan. I så fald skal det i kodeksen fremgå klart, hvilke sektorer de respektive kontrolorganer dækker.

Datatilsynet vil endvidere kunne udføre kontrol med overholdelse af de databeskyttelsesretlige regler.

Offentlige myndigheders behandlingsaktiviteter

Databeskyttelsesforordningens regler om kontrolorganer for godkendte adfærdskodekser gælder ikke for kodekser, der regulerer offentlige myndigheders behandlingsaktiviteter⁹. Det betyder, at der i disse tilfælde ikke er krav om, at et akkrediteret organ skal kontrollere overholdelsen af kodeksen.

Kodeksejeren skal ud fra de fastlagte sanktionsmuligheder i kodeksen træffe beslutningen om de nødvendige foranstaltninger i tilfælde af overtrædelse af kodeksen. I den offentlige sektor vil kontrolmekanismerne således kunne bestå i kodeksejerens egenkontrol af kodeksmedlemmernes overholdelse.

Datatilsynet vil endvidere kunne udføre kontrol med overholdelse af de databeskyttelsesretlige regler.

5.2 Hvordan føres kontrollen?

Som beskrevet i vejledningens afsnit 4.1.4. skal en adfærdskodeks indeholde mekanismer, der sætter kontrolorganet og Datatilsynet i stand til at kontrollere, at kodeksmedlemmerne overholder kodeksens bestemmelser.

7 Jf. databeskyttelsesforordningens artikel 41, stk. 1.

8 Se evt. Datatilsynets vejledning om [Akkrediteringskrav for kontrolorganer til adfærdskodekser.pdf \(datatilsynet.dk\)](#)

9 Jf. databeskyttelsesforordningens artikel 41, stk. 6

Kontrolmekanismer

Fast auditering og rapportering, klar og gennemsigtig klagesagsbehandling og konfliktløsningsprocedurer, konkrete sanktionsmuligheder og afhjælpning af overtrædelser af kodeksen samt retningslinjer for anmeldelse af brud på retningslinjerne kan være kontrolmekanismer. Opregningen er ikke udtømmende.

Kodeksen skal selv fastlægge sanktionsmidler (fx udelukkelse af kodeksen) i tilfælde af et medlems manglende overholdelse af kodeksen.

5.2.1 Kontrolorganets opgaver

I [Datatilsynets vejledning om akkrediteringskrav](#) til kontrolorganer er der i afsnit 4 en række nærmere specificerede krav til, hvad kontrolorganets kontrolmekanismer skal indeholde.

Kontrolorganet har følgende opgaver over for kodeksmedlemmerne i henhold til kontrolmekanismen:

1. Kontrolorganet skal fastlægge procedurer til at undersøge om dataansvarlige og databehandlere er egnede til at være omfattet af kodeksen
2. Kontrolorganet skal indføre regelmæssige og ad hoc kontrolprocedurer
3. Kontrolorganet skal fastlægge procedurer for regelmæssig kontrol af kodeksens praktiske anvendelighed

Om punkt 3. bemærker Datatilsynet, at det er kodeksejerens ansvar at sikre, at adfærdskodeksen fortsat er relevant og i overensstemmelse med gældende lovgivning. Som følge af kontrolorganets kodeksevaluering, kan kodeksejeren foretage ændringer eller udvidelser af kodeksen. Sådanne ændringer eller udvidelser vil skulle godkendes af tilsynsmyndigheden.

5.3 Datatilsynets kompetence

Den omstændighed, at en adfærdskodeks har et indbygget kontrolorgan har ikke nogen betydning for Datatilsynets kompetence. Datatilsynet vil således kunne føre tilsyn med behandlingsaktiviteter, der foregår i tilknytning til en adfærdskodeks, selv om overholdelsen af denne også kontrolleres af et akkrediteret kontrolorgan.

Datatilsynet er således fortsat kompetent til at fastsætte sanktioner inden for rammerne af databeskyttelsesforordningens artikel 58 og databeskyttelseslovens kapitel 12.

6. Definitioner

"Akkrediteringskrav" henviser til de krav, som en ansøger skal opfylde for at blive udpeget som kontrolorgan for en kodeks.

"Kodeksejer" henviser til den organisation, som har udarbejdet en adfærdskodeks og dermed ejer kodeksen.

"Kodeksmedlemmer" henviser til de dataansvarlige og/eller databehandlere, som har tilsluttet sig kodeksen.

"Kontrolorgan" henviser til det organ, som efter ansøgning til Datatilsynet, er blevet akkrediteret af tilsynet til at føre kontrol med kodeksen.

"National adfærdskodeks" henviser til en adfærdskodeks som alene dækker behandlingsaktiviteter på et nationalt plan.

"Flernational (tværnational) adfærdskodeks" henviser til en adfærdskodeks som dækker behandlingsaktiviteter i flere medlemsstater.

"Repræsentativt organ" henviser til en organisation, f.eks. en forening, brancheforening eller en offentlig myndighed, der kan udarbejde en adfærdskodeks og være kodeksejer.

7. Tjekliste

Nedenstående tjekliste kan med fordel gennemgås, før du indgiver en ansøgning med et udkast til adfærdskodeks til Datatilsynet.

1. Er du en sammenslutning eller andet organ, der repræsenterer kategorier af dataansvarlige eller databehandlere? (henvisning til afsnit 3 og 4.2)
2. Har du anført oplysninger i ansøgningen til underbygning af, at du er et faktisk repræsentativt organ, som er i stand til at forstå dine medlemmers behov? (henvisning til afsnit 4.2)
3. Har du klart defineret den behandlingsaktivitet eller de databeskyttelsesretlige regler, som kodeksen skal omfatte? (henvisning til afsnit 2)
4. Har du identificeret de kategorier af dataansvarlige/databehandlere, som kodeksen er rettet mod? (henvisning til afsnit 4.1.1)
5. Har du identificeret kodeksens territoriale anvendelsesområde? (henvisning til afsnit 1)
6. Har du indarbejdet mekanismer, der kan sikre effektiv kontrol med overholdelsen af kodeksen? (henvisning til afsnit 4.1.4 og 5)
7. Har du – hvis relevant – udpeget et kontrolorgan og forklaret, hvordan det opfylder kravene til kontrol med overholdelsen af kodeksen? (henvisning til afsnit 5)
8. Har du anført oplysninger om omfanget af den forudgående høring under udarbejdelsen af udkastet til kodeksen? (henvisning til afsnit 4.2)
9. Har du bekræftet, at udkastet til kodeksen er i overensstemmelse med den relevante nationale lovgivning? (henvisning til 4.2.2)

Vejledning om adfærdskodekser

© 2023 Datatilsynet

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Udgivet af:

Datatilsynet

Carl Jacobsens Vej 35

2500 Valby

T 33 19 32 00

dt@datatilsynet.dk

datatilsynet.dk

Datatilsynet

Carl Jacobsens Vej 35

2500 Valby

T 33 19 32 00

dt@datatilsynet.dk

datatilsynet.dk